

Handläggare:
Susanna Höglund, 08-508 29 758

Till
Miljöroteln

Remiss av delbetänkande från Miljömålsberedningen med förslag om en klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige

Svar på remiss från Miljöroteln (Dnr 110-1137/2016).

Sammanfattning

Den 30 november till 11 december 2015 samlades världens länder i Paris för COP21, det tjugoförsta partsmötet under FN:s klimatkonvention. Vid mötet enades länderna om ett nytt globalt klimatavtal som ska gälla från år 2020. Med detta som utgångspunkt har Miljömålsberedningen lämnat ett delbetänkande med förslag om en klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige.

Koncernledningen anser att förslaget till en klimat- och luftvårdsstrategi i huvudsak överensstämmer med stadens ambitioner på miljöområdet. Samtliga koncernens bolag arbetar aktivt med syfte att minska koldioxidbelastningen, öka andelen förnyelsebar energianvändning samt att generellt minska resurs- och energianvändningen i samtliga verksamheter. Utredningen konstaterar att om föreslagna mål ska uppnås, behövs en betydligt snabbare omställning av samhället mot låga utsläppsnivåer och förändringar krävs rörande beteenden, teknik och samhällsbyggnad.

Vad gäller förutsättningarna för bostadssituationen med den akuta brist som råder belyser utredningen på ett lovligt sätt att det finns synergier mellan socialt, miljömässigt och värdeskapande investeringar, vilket motsvarar de ambitioner som kommunfullmäktige angivit för stadens verksamheter genom *Vision 2040 - Ett Stockholm för alla*.

Utredningen har även identifierat ett behov av en större samordning gällande miljöbedömningar. Koncernledningen delar den analysen och välkomnar utredningens förslag om ökad samordning mellan olika myndigheter kring dessa frågor.

Koncernledningen välkomnar också att utredningen särskilt anger att sjöfarten behöver ses som en del i ett större transportsystemperspektiv, där en överflyttning av godstransporter från väg till sjöfart är önskvärd för att minska utsläppen från vägtransporterna. De stora utvecklingsprojekt som Stockholms Hamnar genomför, Värtan, Kapellskär och Norvik motiveras ytterligare av den slutsatsen.

Flertalet av koncernens bolag har abonnenter, hyresgäster, besökare och leverantörer som påverkar verksamhetens miljöpåverkan och bolagen arbetar aktivt med både krav på leverantörer, information till brukare och hyresgäster om hur de kan minska påverkan genom förändrat beteende m.m. I utredningen saknas konkreta förslag om hur en beteendeförändring kan stärkas. Utifrån detta perspektiv är uppföljning och ökad samverkan mellan näringsliv och offentlig verksamhet samt med civilsamhället viktig för att uppnå målen och minska klimatpåverkan. Det är i det sammanhanget också viktigt att LOU ses över för att motsvara ambitionerna inom detta område.

Sammantaget är koncernledningen positiv till förslaget och välkomnar initiativet att driva dessa frågor även på en global nivå med tydligare målsättningar.

Ärendet

Den 30 november till 11 december 2015 samlades världens länder i Paris för COP21, det tjugoförsta partsmötet under FN:s klimatkonvention. Vid mötet enades länderna om ett nytt globalt klimatavtal som ska gälla från år 2020. Sverige ska vara ett ledande land i det globala arbetet med att förverkliga Parisavtalets ambitiösa målsättningar och ta ansvar för landets historiska utsläpp. Sverige ska även bedriva en ambitiös och långsiktigt hållbar nationell klimatpolitik och vara en förebild för andra länder, med bibehållen konkurrenskraft och på ett sätt som inte innebär att utsläppen av växthusgaser ökar utanför Sveriges gränser. Utifrån dessa utgångspunkter har Miljömålsberedningen lämnat ett delbetänkande med förslag om en klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige. Beredningen föreslår en strategi för en samlad och långsiktig klimatpolitik med sikte mot det långsiktiga målet 2045 som bl.a. omfattar etappmål för utsläpp av växthusgaser, åtgärder för att alla politikområden ska integrera klimataspekten, styrmedel för att minska utsläppen av växthusgaser till 2030 med särskilt fokus på att öka omställningen av transportsektorn och styrmedel och processer som skapar förutsättningar för att nå nettonollutsläpp senast 2045 med särskilt fokus på omställningen av basmaterialindustrin, jordbrukssektorn och samhällsplaneringen

Miljömålsberedningen föreslår att följande etappmål bör införas för utsläppen av växthusgaser i Sverige från den icke handlande sektorn:

- Utsläppen bör år 2030 vara minst 63 procent lägre än utsläppen år 1990. Högst 8 procentenheter av utsläppsminskningarna får ske genom kompletterande åtgärder.
- Utsläppen bör senast år 2040 vara minst 75 procent lägre än utsläppen år 1990. Högst 2 procentenheter av utsläppsminskningarna får ske genom kompletterande åtgärder.

Med kompletterande åtgärder avses exempelvis genomförda projekt som medför utsläppsminskningar utanför Sverige (s.k. klimatkompensering) och/eller åtgärder som ger ett ökat koluttag i skog och mark (s.k. förstärkt kolsänka).

Miljörörelsen har remitterat *"delbetänkande från Miljömålsberedningen med förslag om en klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige"* till bl.a. Stockholms Stadshus AB, som i sin tur remitterat vidare till dotterbolagen Stockholmskem, Svenska Bostäder, Familjebostä-

der, Stockholms Hamnar och Fortum Värme samägt med Stockholms stad. Stockholms-
hem, Familjebostäder och Stockholms Hamnar har valt att inte svara på remissen. Nedan
följer en redovisning av bolagens remissvar i huvudsak. Remissvaren i sin helhet åter-
finns i bilagorna.

Underremiss

AB Svenska Bostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse:

AB Svenska Bostäder anser att detta förslag är ambitiöst och kommer att vara viktiga
steg mot nollutsläppsmålet, men måste hanteras på ett övergripande nationellt plan i
samverkan med internationella krav och överenskommelser. Den påverkan vi har vad
gäller utsläpp av växthuspåverkande gaser är vår fjärrvärmeanvändning, där vi inte har
rådighet annat än en dialog med leverantören och den energieffektivisering vi fortlö-
pande arbetar med (*bilaga 1*).

Fortum Värmes remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Fortum Värme stödjer förslaget att Sverige ska driva en ambitiös klimatpolitik. Vi anser
att Sverige bör driva på inom EU för att stärka systemet för handel med utsläppsrätter så
det ger bättre styrande effekt.

Fjärrvärmesystemen i Sverige är idag en förebild och en av hörnpelarna i utvecklingen
av ett hållbart och resurssnålt energisystem inom EU och kan bidra i den fortsatta om-
ställningen genom ytterligare produktion av förnybar el och värme, baserad på förnyel-
sebar bränsleråvara. Förutsättningarna för att detta är att spelregler och villkor blir lång-
siktigt stabila, teknikneutrala och inte försämrar konkurrenskraften för fjärrvärme.

Låga globala CO₂-utsläpp, tillsammans med utfasning av fossila bränslen samt ett fokus
på primärenergi är de nyckeltal som Fortum Värme anser speglar ett långsiktigt hållbart
energisystem. I delbetänkandet talas om behovet av negativa CO₂-utsläpp för tiden efter
år 2045 och att detta ska kunna ske genom en kombination av biokraftvärmeverk och
CCS (avskiljning och lagring av fossilt koldioxid), kolsänkor och/eller åtgärder i andra
länder. Frågan bör ha ett affärsmässigt perspektiv utifrån var får man störst nytta per
satsad krona. Om man till exempel vill ha kommersiella anläggningar med CCS på plats
måste första pilotanläggningarna tas i drift någon gång kring år 2030. Det är också av
vikt att andra kolsänkor såsom markberikning genom bio-kol, trähus m.m. kan bli delar i
utsläppsminskningen.

Fortum Värme håller med om att i Sverige är utmaningen att minska utsläppen störst
inom transportsektorn, jordbruket och basindustrin. Beroende på hur styrsystemen ut-
formas kan frågan ställas om handel mellan dessa sektorer och energisektorn ska tillåtas?

Sammanfattningsvis stödjer Fortum Värme en nationell, ambitiös klimatpolitik. En am-
bition vore att inom EU verka för ett stärkt system för handel med utsläppsrätter så *det*
ger bättre styrande effekt. Med tydliga och teknikneutrala spelregler kan fjärrvärmesy-
stemet i Stockholm såväl som i övriga landet bidra med fortsatt minskning av de globala
utsläppen (*bilaga 2*).

Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen anser att förslaget till en klimat- och luftvårdsstrategi i huvudsak överensstämmer med stadens mål och ambitioner på miljöområdet. Samtliga koncernens bolag arbetar aktivt med syfte att minska koldioxidbelastningen, öka andelen förnyelsebar energianvändning samt att generellt minska resurs- och energianvändningen i samtliga verksamheter.

Koncernledningen välkomnar bredden i analysen av frågeställningarna. I utredningen konstateras att, om föreslagna mål ska uppnås, behövs en betydligt snabbare omställning av samhället mot låga utsläppsnivåer. Förändringar krävs rörande beteenden, teknik och samhällsbyggnad, bl.a. anges att åtgärder för ett effektivt transportsystem bör ses i ett större sammanhang.

Vad gäller förutsättningarna för bostadssituationen med den akuta brist som råder belyser utredningen på ett lovligt sätt att det finns synergier mellan socialt, miljömässigt och värdeskapande investeringar, vilket motsvarar de ambitioner som kommunfullmäktige angivit för stadens verksamheter genom *Vision 2040 - Ett Stockholm för alla*.

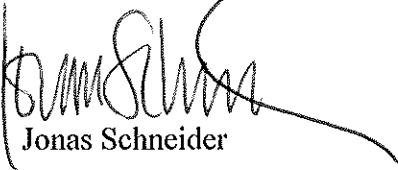
Utredningen har även identifierat ett behov av en större samordning gällande miljöbedömningar mellan olika aktörer och myndigheter med syfte att bidra till en snabbare bostadsproduktion. Koncernledningen delar den analysen och välkomnar utredningens förslag om ökad samordning och mer konsekvent hantering mellan olika myndigheter kring dessa frågor.

Koncernledningen välkomnar också att utredningen särskilt anger att sjöfarten behöver ses som en del i ett större transportsystemperspektiv, där en överflyttning av godstransporter från väg till sjöfart är önskvärd för att minska utsläppen från vägtransporterna. De stora utvecklingsprojekt som Stockholms Hamnar genomför, Värtan, Kapellskär och Norvik motiveras ytterligare av den slutsatsen.

Utredningen pekar också på att regeringen bör föra en aktiv skattepolitik, bl.a. för att stödja snabbare introduktion av fordon med särskilt låga utsläpp. I detta sammanhang måste koncernledningen poängtera vikten av att eventuella skattesubventioner bör vara långsiktiga och stabila för att ge önskad effekt.

Flertalet av koncernens bolag har abonnenter, hyresgäster, besökare och leverantörer som påverkar verksamhetens avtryck i miljö och bolagen arbetar aktivt med krav på leverantörer och information till brukare och hyresgäster m.fl. om hur de kan minska detta genom förändrade beteende m.m. Koncernledningen kan dock konstatera att beteendeförändringar utgör en utmaning som verksamheten ofta bara har en indirekt möjlighet att påverka. I förslaget saknas konkreta förslag om hur en beteendeförändring kan stärkas. Utifrån detta perspektiv är uppföljning och ökad samverkan mellan näringsliv och offentlig verksamhet samt med civilsamhället viktig för att uppnå målen och minska klimatpåverkan. Det är i det sammanhanget också viktigt att LOU ses över för att motsvara ambitionerna inom detta område.

Sammantaget är koncernledningen positiv till förslaget och välkomnar initiativet att driva dessa frågor även på en global nivå med tydligare målsättningar.

Jonas Schneider
Vice VD

Bilagor

1. Remissvar AB Svenska Bostäder
2. Remissvar AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad

Underremiss på delbetänkande på Miljömålsberedningens förslag om en klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige

Bakgrund

I Miljömålsberedningens tidigare betänkande från våren 2016, föreslogs ett långsiktigt nationellt mål för utsläppen som bland annat innebar att Sverige inte har några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären senast 2045.

Beredningen lägger i detta betänkande förslag på etappmål för hur utsläppen av växthusgaser i Sverige från den s k icke handlande sektorn (exempelvis transporter och fastigheter) bör utvecklas 2030 och 2040 på väg mot det långsiktiga målet 2045.

Miljömålsberedningen föreslår att följande etappmål bör införas för utsläppen av växthusgaser i Sverige från den icke handlande sektorn:

- Utsläppen bör år 2030 vara minst 63 procent lägre än utsläppen år 1990. Högst 8 procentenheter av utsläppsminskningarna får ske genom kompletterande åtgärder.
- Utsläppen bör senast år 2040 vara minst 75 procent lägre än utsläppen år 1990. Högst 2 procentenheter av utsläppsminskningarna får ske genom kompletterande åtgärder.

Med kompletterande åtgärder avses exempelvis genomförda projekt som medför utsläppsminskningar utanför Sverige (s k klimatkompensering) och/eller åtgärder som ger ett ökat kolupptag i skog och mark (s k förstärkt kolsänka).

Våra synpunkter

AB Svenska Bostäder anser att detta förslag är ambitiöst och kommer att vara viktiga steg mot nollutsläppsmålet, men måste hanteras på ett övergripande nationellt plan i samverkan med internationella krav och överenskommelser. Den påverkan vi har vad gäller utsläpp av växthuspåverkande gaser är vår fjärrvärmeanvändning, där vi inte har rådighet annat än en dialog med leverantören och den energieffektivisering vi fortlöpande arbetar med.

Vi har därför inga synpunkter eller något att tillföra ytterligare till detta förslag.

AB SVENSKA BOSTÄDER

Pelle Björklund
VD

Remiss av delbetänkande från Miljömålsberedningen med förslag om ett klimatpolitiskt ramverk inklusive långsiktiga klimatmål

AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad (nedan "Fortum Värme") har tagit del av delbetänkandet från Miljömålsberedningen och vill med anledning härav framföra följande synpunkter.

Inledning

Fortum Värme producerar och levererar fjärrvärme, fjärrkyla och el. Bolagets mål är att våra kunder har en klimatneutral och resursneutral energilösning baserad på

100 procent förnybar och återvunnen energi senast 2030. Vår ambition är att nå målet väsentligt tidigare än så.

Cirka 80 procent av stadens tätbebyggda ytor försörjs av fjärrvärme, som till cirka 80 procent produceras av förnybar eller återvunnen energi utan klimatpåverkan. Efter att det nya biobränsleeldade kraftvärmeverket i Värtan har tagits i full drift kommer andelen öka ytterligare. Anläggningen kommer att, förutom fjärrvärme, även producera ca 750 GWh lokal och förnyelsebar el, ett betydelsefullt tillskott i en region med en allt mer ökande elförbrukning och ansträngd elbalans.

Kommentarer

Fortum Värme stödjer förslaget att Sverige ska driva en ambitiös klimatpolitik. Vi anser att Sverige bör driva på inom EU för att stärka systemet för handel med utsläppsrätter så det ger bättre styrande effekt.

Fjärrvärmesystemen i Sverige är idag en förebild och en av hörnstenarna i utvecklingen av ett hållbart och resurssnålt energisystem inom EU. Fjärrvärmens kan bidra i den fortsatta omställningen genom ytterligare produktion av förnybar el och värme, baserad på förnyelsebara bränsleråvara, och genom att ta tillvara på energi som annars går till spillo. Förutsättningarna för att detta ska kunna ske är att spelregler och villkor blir långsiktigt stabila, teknikneutrala och inte försämrar konkurrenskraften för fjärrvärme. Låga globala CO₂-utsläpp, tillsammans med utfasning av fossila bränslen samt ett fokus på primärenergi är de nyckeltal som Fortum Värme anser speglar ett långsiktigt hållbart energisystem. I delbetänkandet talas om behovet av negativa CO₂-utsläpp för tiden efter år 2045 och att detta ska kunna ske genom en kombination av Biokraftvärmeverk och CCS, andra kolsänkor och/eller åtgärder i andra länder. Frågan ligger långt fram i tiden men man bör ändå ha ett affärsmässigt perspektiv på frågan, var får man

störst nytta per satsad krona? Om man till exempel vill ha kommersiella anläggningar med CCS på plats måste första pilotanläggningarna tas i drift någon gång kring år 2030. Resan mot netto-nollutsläpp måste påbörjas långt tidigare än det år man vill att målet ska vara uppnått. Det är också av vikt att andra kolsänkor så som markberikning genom bio-kol, trähus, med mera, kan bli delar i utsläppsminskningen.

Fortum Värme håller med om att i Sverige är utmaningen att minska utsläppen störst inom transportsektorn, jordbruket och basindustrin. Beroende på hur styrsystemen utformas kan frågan ställas om handel mellan dessa sektorer och energisektorn ska tillåtas?

Sammanfattningsvis stödjer Fortum Värme en nationell, ambitiös klimatpolitik. *En ambition vore att inom EU verka för ett stärkt system för handel med utsläppsrätter så det ger bättre styrande effekt.* Med tydliga och teknikneutrala spelregler så kan fjärrvärmesystemet i Stockholm såväl som i övriga landet bidra med fortsatt minskning av de globala utsläppen.

Med vänlig hälsning

AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad

Systemutveckling

Johan Alsparr

Affärsprojektledare